

ПИРОТЕХНИЧЕСКИ ИЗДЕЛИЯ, ВИДОВЕ, ИЗИСКВАНИЯ И МЕРКИ ЗА БЕЗОПАСНОСТ

Димитър Христанов

Минно-геоложки университет "Св. Иван Рилски", 1700 София

РЕЗЮМЕ. В доклада е направен кратък преглед на видовете, изискванията и мерките за безопасност към пиротехническите изделия съгласно Закона за оръжията, боеприпасите, взривните вещества и пиротехническите изделия (ЗОВВВПИ).

PYROTECHNICS, TYPES, REQUIREMENTS AND SAFETY MEASURES

Dimitar Hristanov

University of Mining and Geology "St. Ivan Rilski", 1700 Sofia

ABSTRACT. In this article we make short survey of types, requirements and safety measures to pyrotechnics pursuant to the weapons, ammunition, explosives and pyrotechnics.

Въведение

Всяка година в Центровете за спешна медицинска помощ и Полицията постъпват сигнали за наранявания и имуществени вреди, настъпили след неправилна употреба на пиротехнически изделия и саморъчно направени бомбички.

Увеселителните пиротехнически изделия не са играчка, а взривни вещества по смисъла на Закона за оръжията, боеприпасите, взривните вещества и пиротехническите изделия (ЗОВВВПИ) и са поставени под разрешителен режим, контролиран от органите на МВР.

Видове

Пиротехнически изделия по смисъла на този закон са всички изделия, които съдържат взривни вещества или взривна смес от вещества, предназначени да произведат топлина, светлина, звук, газ или дим или комбинация от такива ефекти чрез самоподдържащи се екзотермични химични реакции.

"Пиротехнически изделия за превозни средства" са части от устройства за безопасност в превозни средства, които съдържат пиротехнически вещества, използвани за задействане на тези или други устройства.

"Сценично пиротехническо изделие" е пиротехническо изделие, предназначено за употреба на сцена в закрити помещения или на открито, включително във филмови или телевизионни продукции, или за друга подобна употреба.

"Фойерверк" е пиротехническо изделие за увеселителни цели.

"Идентификационни данни на пиротехническите изделия" са вид, модел, категория, търговска марка, партиден или сериен номер, дата на производство, срок на годност, име и адрес на производителя и инструкция за безопасна употреба.

Произведените или внесените на територията на Република България пиротехнически изделия, различни от тези по § 12, след 4 юли 2013 г. трябва да имат нанесена "СЕ" маркировка.

Пиротехническите изделия според предназначението и степента на опасност се разделят на следните категории:

1. фойерверки:

а) категория 1: фойерверки, при използването на които съществува много ниска степен на опасност и пренебрежимо ниско ниво на шум и които са предназначени за употреба в ограничени пространства, включително фойерверки, предназначени за употреба в жилищни сгради;

б) категория 2: фойерверки, при използването на които съществува ниска степен на опасност и ниски нива на шум и които са предназначени за употреба на открито в обособени пространства;

в) категория 3: фойерверки, при използването на които съществува средно голяма степен на опасност, предназначени са за употреба в обширни открити пространства и чието ниво на шум не вреди на човешкото здраве;

г) категория 4: фойерверки, при използването на които съществува висока степен на опасност, предназначени са за употреба само от лица с придобита правоспособност за безопасност на труда при взривни работи (известни като "фойерверки за професионална употреба") и чието ниво на шум не вреди на човешкото здраве;

2. сценични пиротехнически изделия:

а) категория T1: пиротехнически изделия за сценична употреба, при използването на които съществува ниска степен на опасност;

б) категория T2: пиротехнически изделия за сценична употреба, предназначени за използване само от лица с придобита правоспособност за безопасност на труда при взривни работи;

3. други пиротехнически изделия:

а) категория P1: пиротехнически изделия, различни от фойерверки и сценични пиротехнически изделия, при използването на които съществува ниска степен на опасност;

б) категория P2: пиротехнически изделия, различни от фойерверки и сценични пиротехнически изделия, които могат да се използват само от лица с придобита правоспособност за безопасност на труда при взривни работи.

Правоспособност за безопасност на труда при взривни работи се придобива при условия и по ред, определени в нормативни актове, издадени на основание на Кодекса на труда.

Министерството на вътрешните работи и Министерството на труда и социалната политика информират Европейската комисия относно условията и реда за придобиване на правоспособност за безопасност на труда при взривни работи.

Изисквания

КОЙ И КАК ИМА ПРАВО ДА ТЪРГУВА С УВЕСЕЛИТЕЛНИ ПИРОТЕХНИЧЕСКИ ИЗДЕЛИЯ.

Фирмите, съхраняващи, търгуващи и употребяващи увеселителни пиротехнически изделия, следва да знаят, че за извършване на такава дейност трябва да имат

надлежно издадено разрешение от Директора на ГДОП на МВР.

Изделията следва да се съхраняват и продават само в оригиналната заводска опаковка и да бъдат придружени с **инструкция за употреба и безопасност на български език.**

Забранява се продажбата на видимо повредени пиротехнически изделия. Те подлежат на незабавно бракуване и унищожаване по съответен ред.

Съгласно Чл. 53. от Закона – Не се изисква разрешение за придобиване, съхранение и за употреба на фойерверки от категория 1, категория 2 - до 5 кг брутно тегло, и от категория 3 - до 10 единични бройки.

Забранява се:

1. **продажбата на фойерверки от категория 1 на лица под 12 години, от категория 2 - на лица под 16 години, и от категория 3 - на лица под 18 години;**

2. **търговията с видимо повредени пиротехнически изделия или в разкъсана най-малка стандартна производствена опаковка.**

Извършването на търговска дейност с пиротехнически изделия в магазини без издадено разрешение, както и при неправилно съхранение се наказва с глоба и/или с имуществена санкция.

Лицата, получили разрешение за придобиване, съхранение, носене и употреба и разрешение за придобиване и/или съхранение на взривни вещества и пиротехнически изделия, са длъжни да ги опазват от кражби, изгубване и достъп на други лица и да предприемат мерки за недопускане на злополуки или наранявания при употребата им.

Който изгуби взривни вещества, оръжие, боеприпаси и пиротехнически изделия или разрешение за дейности с тях, е длъжен незабавно да уведоми органите на МВР.

Който намери взривни вещества, оръжия, боеприпаси и пиротехнически изделия, незабавно уведомява органите на МВР, без да нарушава месторазположението им.

Лицата, получили разрешение за употреба по реда на този раздел, когато извършват специални и технологични взривни работи или пиротехнически ефекти, писмено уведомяват началника на РУ на МВР, на чиято територия ще се извършват съответните дейности, и представят разрешение за извършване на взривни работи и/или пиротехнически ефекти, издадено от съответната дирекция "Инспекция по труда".

Взривни вещества, боеприпаси за оръжия и пиротехнически изделия се унищожават чрез взривяване или изгаряне. Чрез изгаряне се унищожават взривни вещества, загубили способност да детонират - барути, пиротехнически средства.

Унищожаването на взривни вещества, боеприпаси и пиротехнически изделия се извършва от лица, притежаващи необходимата квалификация и придобита правоспособност за безопасност на труда при взривни работи.

Който откаже да предостави взривни вещества, оръжия, боеприпаси и пиротехнически изделия и/или документи за тях за проверка или възпрепятства и/или отказва достъп до обектите по чл. 153, т. 1 и до документацията по чл. 153, т. 2 на длъжностно лице при упражняване на контрол по този закон, се наказва с глоба в размер 1000 лв. и/или с имуществена санкция в размер 5000 лв. При повторно нарушение се налага глоба в размер 2000 лв. и/или имуществена санкция в размер 10 000 лв. и отнемане на разрешението за срок до две години.

Употребата на пиротехнически изделия

Съгласно чл. 60, ал.6 от ЗОБВВПИ е забранена употребата на пиротехнически изделия в превозни средства, с изключение на пиротехническите изделия за превозни средства, в близост до леснозапалими материали, както и в районите на здравни и лечебни заведения, учебни заведения, социални домове, молитвени домове, храмове и манастири и употребата на пиротехнически изделия, с изключение на фойерверки от категория 1, в закрити помещения.

Инструкции за употреба

ВНИМАНИЕ!!!

ВИНАГИ СПАЗВАЙТЕ ИНСТРУКЦИИТЕ ЗА УПОТРЕБА НА ИЗДЕЛИЯТА!!

СТОЛЕТИЯ ПИРОТЕХНИЧЕСКИТЕ ИЗДЕЛИЯ СА НАНАСЯЛИ ТЕЛЕСНИ ПОВРЕДИ - ХОРА ГУБЕЛИ ОЧИТЕ СИ, ПРЪСТИТЕ СИ И ДОРИ ЖИВОТА СИ!!

Възпламеняването на бомбички, пиратки и фойерверки, не е съвсем безопасно развлечение. Когато при възпламеняване се задържат в ръка или близо до лицето и косата, когато се употребяват в закрити помещения, могат да предизвикат локални изгаряния и травми. Травми на крайниците може да предизвика и натискането им с крак. Пиротехническите изделия от категории 2, 3 и 4 са предназначени за използване само НА ОТКРИТО!

Не хвърляйте безразборно фойерверки и бенгалски огън!

Не разрешавайте на малките деца да си играят с кибрит, бенгалски огън, сигнални ракети и фойерверки!

Внимавайте с употребата на алкохол, когато ползвате фойерверки!

Четете всички упътвания и предупреждения на всеки етикет, за да сте наясно с начините за използване им.

Никога не използвайте фойерверките на закрито или в стъклени, или метални контейнери. Особено опасна е практика да се възпламеняват пиратките, след като се поставят в бутилка или друг съд. Детонацията в тясното

пространство разбива бутилката и отхвърчащите стъкла могат да причинят сериозни наранявания не само на ползващия пиротехническото изделие, но и на случайно преминаващи хора.

Използвайте подходящи средства за запалване на фойерверките – кибрит, специални драскала за пиратки или специални електрозапалки, които ще ви позволят да бъдете на достатъчно безопасно разстояние. Ако е необходимо използвайте джобно фенерче, за да можете да различите фитила в тъмното, но не поставяйте в близост до фойерверка лесно запалими материали, които могат да се взривят. Запалете фойерверка и бързо се отдалечете.

Не използвайте неизправни или самоделно направени фойерверки! Ако закупеният от вас фойерверк не се възпламени, оставете го настрана и изчакайте около 5 минути, след което го залейте с вода.

Внимавайте с фойерверките, когато духа силен вятър. Зарята може да се разпространи в посока на наблюдаващите.

Не използвайте фойерверките като оръжие!

Никога не насочвайте и не хвърляйте фойерверки към хора или предмети.

Подхождайте с респект към фойерверките, защото използвани по неподходящ начин, те се превръщат в опасност!!!

Заклучение

Тази тема касае всички нас – бащи, майки, баби дядовци, деца, фирмите, съхраняващи, търгуващи и употребяващи увеселителни пиротехнически изделия и др.

Това е един от важните въпроси за осигуряване на безопасността на хора, сгради и съоръжения.

На всеки 3,5 минути в 27-те държави-членки на ЕС загива човек при нещастен случай, свързан с работата му.

На всеки 4,5 секунди в 27-те държави-членки на ЕС работник става жертва на злополука, която го принуждава да прекара най-малко три работни на домашно лечение.

Брой злополуки на работното място, които водят до три или повече дни отсъствие от работа над 7 милиона всяка година.

Разходите са огромни (човешки трагедии, отпуски по болест, текучество, производителност, мотивация, системи за здравеопазване).

Литература

Закон за оръжията, боеприпасите, взривните вещества и пиротехническите изделия в сила от 17.09.2010 г.

Правилник по безопасността на труда при взривните работи - 1997 г.